

هیئت معارف جنگ
شهید سید علی حسینی شیرازی

بربان فرشتگان

«مدیریت منابع انسانی»

نویسنده: دریادار دوم ستاد عبدالله معنوی رودسری

سرشناسه: معنوی رودسری، عبدالله، ۱۳۲۸ -
 عنوان و نام پدیدآور: بر بال فرشتگان: «جنگ تحمیلی و مدیریت منابع انسانی در نداجا» / نویسنده عبدالله
 معنوی رودسری؛ بررسی اولیه و نهایی ناصر آراسته؛ ویرایش فنی و ادبی علی سجادی؛ [برای] هیئت معارف
 جنگ، شهید سپهبد علی شیرازی.
 مشخصات نشر: تهران: ایران سبز، ۱۳۹۷.
 مشخصات ظاهری: نه، ۱۶۰ ص. مصور (رنگی)، جدول، نمودار (رنگی).
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۱۶-۴۳-۳
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 ۴. ان دیگ: جنگ تحمیلی و مدیریت منابع انسانی در نداجا.
 موضوع: فرماندهی
 موضوع: Command of troops
 موضوع: خامنه‌ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - -- دیدگاه درباره فرماندهی
 موضوع: Views on command of troops -- ۱۹۳۹, Khamenei, Ali, Leader of the Revolution
 موضوع: فرماندهی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
 موضوع: Command of troops -- Religious aspects -- Islam
 موضوع: علوم نظامی -- روی انسانی -- مدیریت
 موضوع: Military art and science -- Management -- Military power
 شناسه افزوده: آراسته، ناصر، ۱۳۲۸ -
 شناسه افزوده: ایران. ارتش. حیثیت معارف جنگ شهید سپهبد علی صیاد شیرازی
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ ۴۳۰۴۱ / م ۶۲۱
 رده بندی دیویی: ۳۵۵/۳۳۰۴۱
 شماره کتابشناسی ملی: ۵۳۹۸۹۶۹

بر بال فرشتگان

نویسنده: دریادار دوم ستاد عبدالله معنوی رودسری

نوبت/ سال چاپ: اول/ ۱۳۹۷

بررسی اولیه و نهایی: سرتیپ ستاد ناصر آراسته
 ویرایش فنی و ادبی: سرهنگ ستاد علی سجادی

صفحه آرایشی و طرح جلد: احسان محرابی

شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۱۶-۴۳-۳

شمارگان: ۱۰۰۰

ناشر: انتشارات ایران سبز

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

مرکز پخش: تلفن ۲۲۴۸۸۷۵۶ نمابر ۲۲۴۸۸۶۵۰

حق چاپ برای هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» محفوظ است.

فهرست

۱	مقدمه
۱۱	تغییر نگرش با شروع جنگ تحمیلی
۱۵	جایگاه جهاد و جنگ در اندیشه امام خمینی (ره)
۲۱	ویژگی‌های رهبری امام خمینی (ره)
۲۷	تبیین اندیشه فرماندهی معظم کل قوا در ارتباط با فرماندهی نظامی
۴۵	منابع نیروی انسانی
۶۳	بهره‌وری نیروی انسانی
۸۷	ویژگی‌های تربیت نیروی انسانی
۹۱	ارزشیابی عملکرد
۱۰۷	حفظ نیروی انسانی
۱۲۳	مدیریت نیرو، مفهوم کاربردی مشترک
۱۳۷	نتیجه‌گیری

مقدمه

پیشرفت‌های شتابان علم و فناوری، آشوبناکی و رشد رقابت‌های جهان امروز، چالش‌های تازه‌ای را در عرصه‌های گوناگون ایجاد کرده است. این چالش‌ها در حوزه‌ی نظامی نیز به چشم می‌خورند و باید تأکید کرد که عملیات‌های نظامی در آینده با پیچیدگی‌های بسیاری همراه خواهد شد. کشورها با طیف گسترده‌ای از تهدیدهای مختلف و فزاینده در یک محیط پویا و غیرقطعی روبه‌رو هستند. بنابراین، نیروهای مسلح می‌بایست همواره بر پی بهینه‌سازی و افزایش اثربخشی فرایندها و سامانه‌های فرماندهی و مدیریت نیروهای خود باشند تا در صورت رخ دادن هر آینده‌ی نامطلوبی دچار کمترین آسیب شده و بیشترین کارایی را داشته باشند.

یکی از مفاهیم عملیاتی مشترک در حوزه‌ی نظامی «مدیریت نیرو» است که از جایگاه ویژه‌ای برخوردار شده است. این مفهوم، در پی آن است که به‌طور هنرمندانه‌ای اثربخشی و کارآمدی خالق توانایی‌ها را به‌واسطه‌ی یکپارچه‌سازی نیروی انسانی و تجهیزات فنی جایده موجود افزایش دهد. مدیریت نیرو، یک ساختار مدیریتی است که از فرماندهان پشتیبانی کرده و به آنها این اختیار را می‌دهد که توانایی‌های موردنیاز فرماندهان عملیاتی برای اجرای راهبرد دفاع ملی را در دسترس آنان قرار دهد. هدف مدیریت نیرو، یکپارچه‌سازی سرمایه‌های انسانی و فنی نیرو، جهت پشتیبانی از راهبرد دفاع ملی است. بر پایه‌ی دیدگاه کارشناسان، توانایی نظامی برای ایجاد قابلیت‌های مناسب برای مقابله با این تهدیدها تا حد زیادی به دلیل اختلاف‌نظر و عدم کارایی توانایی مدیریت نیروی آن، محدود شده است، این امر نشان از اهمیت این مفهوم

در سامانه‌های فرماندهی و مدیریت نیروها و فرایندهای تصمیم‌گیری در عملیات‌های نظامی است.

هدف از مفهوم مدیریت نیرو شناختن اصول، توانمندی‌ها و ویژگی‌های موردنیاز جهت ترکیب سرمایه‌های فنی و انسانی این نیرو به‌منظور به وجود آوردن توانمندی‌ها قابل‌استفاده در زمان و مکان صحیح و واقعی است. این مفهوم همچنین یک زمینه اصولی برای پشتیبانی از دیگر مفاهیم مشترک آماده کرده و چارچوب سنجش و ارزیابی ابتکارات مشترک می‌باشد.

این مفهوم عبارت است از ارائه یک توصیف عالی از مجموعه‌ی سیاست‌ها، فرایندها و ابزارهایی که یک مدیر نیرو ممکن است به‌منظور انجام مأموریت با حداکثر کارایی مؤثر در ۱۵ تا ۲۰ سال آینده با توجه به تجارب دوران دفاع مقدس، به آن نیازمند باشد. اگر این کار انجام شود، در آن صورت چگونگی کاربرد مفهوم در یک محیط با کاهش موانع سازمانی، اطلاعاتی و کاربردی، ماجرعه کسب رضایت در بهترین مسیر ممکن با استفاده از خلق توانمندی‌ها و توانایی‌ها و با حداقل ابزار به‌وسیله نیروی مشترک و متحدان آن شده و نیازمندی‌های فرماندهان عملیاتی را فراهم می‌سازد.

مدیریت نیرو به وسیله‌ی یک فرایند مرحله‌ای پشتیبانی می‌شود. در مرحله‌ی اول و فرایند نزدیک، مدیریت نیرو سه رویه‌های انسانی و فنی را از نیروی مشترک و متحدان آن دریافت و نیازمندی‌های فرماندهان عملیاتی به توانمندی‌های موردنیاز را بر اساس دیدگاه رهبری از مد تأمین می‌کند. مدیر نیرو به هماهنگ‌سازی امور و تسهیل در تحت بازخورد از فرماندهان عملیاتی نسبت به پشتیبانی نیروی مشترک و متحدان آن می‌پردازد. این فرایند به‌طور مجزا رخ نمی‌دهد و ناشی از تعامل با فرماندهان دیگر جهت مدیریت منابع محدود موجود است. مرحله دوم و فرایند طولانی‌مدت، به معنای توسعه توانمندی بر اساس شناسایی و ترکیب توانمندی‌های آینده بر اساس پنج نقش (برآورد، تأمین منابع،

ساختاریندی، ارزیابی آمادگی رزمی و برنامه‌ریزی) می‌باشد. فرایند توسعه توانمندی‌ها، از یک سری توانمندی‌ها همانند حوزه‌های توانمندی‌های مشترک استفاده خواهد کرد. به طوری که راهنمای مرور توانمندی و ارزیابی ریسک آماده شود. ارزیابی، شکاف‌ها و هم‌پوشانی‌های موجود در میان توانمندی‌ها را مشخص خواهد کرد و خطرات کوتاه، میان و بلندمدت فراروی سلامت نیروی مشترک را شناسایی می‌کند.

از طرفی، اسلام سرشار از بهترین شیوه‌ها و روش‌های پیشرفته مدیریت است. قدرت و تأثیر این مدیریت عالی بوده که در عصر پیامبر اکرم (ص) و دوران ائمه اطهار (ع) از جامعه‌ای فقیر و ناتوان که گرفتار جنگ‌های قومی، قبیله‌ای، سر مسائل و مفاخر بی‌ارزش بودند، جامعه‌ای نوین و متعالی ساخت. به طوری که در مدت کوتاهی توانست بر بزرگ‌ترین امپراتوری‌های زمان خود پیروز گردیده، خود حکومت و تمدن عظیمی را پی‌ریزی نماید.

بهترین روش‌ها و دستورالعمل‌ها و هدایت انسان‌ها، در گفتار و کردار پیامبر اکرم (ص) و ائمه اطهار (ع) گذاشته است. هرکس بنا به بضاعت خویش از این خرمین گهربار، خوشه‌ها پیچیده است. به ویژه حوزه مدیریت منابع انسانی نیز نه تنها از این امر مستثنی نیست بلکه بیشترین بهره را می‌توان از این توشه داشته باشد زیرا مطالعه و بررسی آموزه‌های غنی اسلام و جملات گهربار معصومین، جهت‌گیرنده و راهبردهای اصلی سامانه منابع انسانی اسلامی را مشخص می‌سازد. برخی از معیارها و ویژگی‌های درباره نیروی کارآمد انسانی در قرآن و روایات به شرح زیر می‌باشد:

- مدیریت، دانش و آگاهی کنار امانت‌داری

در قرآن می‌خوانیم که یوسف به حاکم مصر گفت: «مرا سرپرست خزائن سرزمین مصر قرار ده، که نگهدارنده و آگاهم.» (یوسف، ۵۵) ایشان می‌دانست یکی از ریشه‌های مهم نابسامانی در آن جامعه مملو از ظلم و ستم در مسائل اقتصادیش نهفته است، اکنون که آنها به حکم

اجبار به سراغ او آمده‌اند، چه بهتر که نبض اقتصاد کشور مصر را در دست گیرد و به یاری مستضعفان بشتابد، از تبعیض‌ها تا آن‌جا که قدرت دارد بکاهد، حق مظلومان را از ظالمان بگیرد، و به وضع بی‌سر و سامان آن کشور پهناور سامان بخشد. (مکارم شیرازی، ۱۳۷۴)

تعبیر یوسف نبی (ع) که می‌فرماید: «إِنِّي خَفِيفٌ عَلِيمٌ» دلیل بر اهمیت مدیریت در کنار امانت است، و نشان می‌دهد که پاکی و امانت به تنهایی برای پذیرش یک پست حساس اجتماعی کافی نیست، بلکه علاوه بر آن آگاهی و تخصص و مدیریت نیز لازم است، چرا که «علیم» را در کنار «خفیف» فرموده است. (همان، ص ۱۰) و همین‌طور این آیه تبیین می‌نماید که علی‌بدون امانت‌داری به سرمنزل مقصود نمی‌رساند.

- پرهیز از تنبلی و تن‌پروری

یکی از عوامل مهم در کاره تلاش؛ پرهیز از تنبلی و تن‌پروری و سستی در انجام وظیفه است که دور را این رذیلت اخلاقی؛ تا حدودی کارآمدی نیروی انسانی را در مسئولیت‌های اجتماعی افزایش می‌دهد.

قرآن، دو عنصر را عامل مهم و برتر در پیشرفت جامعه بشری می‌شناسد: یکی طبیعت (زمین، آب و درخت) و دیگری نیروی انسانی اعم از فکری و فیزیکی (ملک، ۱۵). پس بهره‌گیری از مواهب طبیعی جز با تلاش و ایجاد هماهنگی میان طبیعت و نیروی انسانی امکان‌پذیر نیست؛ بشر باید با استفاده از فرصت‌های خدادادی به کسب معاش بپردازد، از تنبلی و تن‌پروری دور باشد، در استخراج و بهره‌گیری از پدیده‌های عالم، به‌طور مستقیم سهیم باشد، و سنگینی معاش خود را به دوش دیگران نهد. پیامبر اسلام (ص) می‌فرماید: «كُلُوا مِنْ كَدِّ أَيْدِيكُمْ» (مجلسی ۱۴۰۳ق) یعنی: از حاصل دسترنج خود بخورید. و یا آیه شریفه «لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى» برای انسان چیزی جز سعی و کوشش حاصل نمی‌شود.

در احادیث؛ کم‌کاری، تنبلی و سستی در انجام وظیفه به شدت نکوهش شده است: امام باقر (ع): «تنبلی، به دین و دنیای انسان، ضرر می‌زند.» (ابن شعبه حرانی ۱۴۰۴ق) «من دوست ندارم که مرد در کار دنیا سست و

تنبل باشد؛ کسی که در کار دنیا تنبل باشد، در کار آخرتش تنبل تر است.» (کلینی، ۱۴۰۷ق) امام صادق (ع): «سستی و تنبلی، دشمن کار است.» (همان)

- قبول کار و مسئولیت در حدّ توان

در امور اجتماعی و سیاسی، توان کاری، تجربه و تخصص افراد، یک اصل مهم تلقی می‌شود؛ و در کارآمدی و موفقیت کارها، مدیریت‌ها و مسئولیت‌ها تأثیر دارد. هر کس باید تنها در حدّ توان فکری و جسمی خود کاری را بر عهده گیرد تا بتواند آن را به‌درستی و کامل انجام دهد و باز به تکرار و انجام مجدد نیفتد، وقت و سرمایه به هدر نرود؛ رسول خدا (ص) می‌فرماید: «این مسعود! هرگاه کاری را انجام می‌دهی با علم و اندیشه انجام ده، بیاداً عملی را بدون تدبیر و آگاهی انجام دهی که خداوند فرستاده است همانند آن زن [سبک‌مغز] نباشید که پشم‌های تابیده خود را، پس از استحکام، و می‌تابید (نحل ۹۲) و (طبرسی ۱۴۱۲ق) و یا آیه شریفه «وَلَا تَقْفُ مَا لِكُلِّ بِهٖ عِلْمٌ» و چیزی را که بدان علم نداری دنبال مکن.

اگر کسی مسئولیتی را بپذیرد که نایب‌نگی و قدرت لازم را ندارد، تیر به تاریکی انداخته و دست به خیانت زد است، مانند کسی که از پشت بام به خانه‌ای وارد شده باشد که ورودش مشکل و بیرون رفتنش مشکل‌تر خواهد بود؛ امام باقر (ع) در تفسیر آیه «وَأَتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَيْبَاهَا»؛ «این که خدا در قرآن فرموده است: «وَأَتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَيْبَاهَا»؛ مقصود این است که کارها را از راه درست و مجرای صحیح انجام دهید (عیاشی ۱۳۸۰ق)

در منطق دین، کشاورز، مهندس، مدیر و کارگری که به جهت داشتن آمادگی‌های لازم، نتواند کارش را به خوبی انجام دهد، خیانت از خواننده شده است؛ امام صادق (ع) می‌فرماید: «اگر شخص خیانت‌پیشه‌ای را امین در کارهای خود بدانم یا شخص [اناتوان و غیر متخصصی] که ضایع کننده است، در عمل به یک نتیجه خواهم رسید»؛ (الکافی، ج ۵، ص ۳۰۱). یعنی شخصی که به‌عمد، در کاری خیانت می‌کند با کسی

که بدون داشتن علم و آگاهی کافی، در کاری دخالت می‌کند یکسان است، چرا که وی سبب رکود کار، ضایع شدن مواد و امکانات تولید و حقوق دیگران می‌گردد. نیروها و سرمایه‌های موجود در غیر موردش به کار می‌رود، و پیشرفتی حاصل نمی‌شود. پیامبر خدا(ص) می‌فرماید: «هر کس کاری را بدون علم و آگاهی انجام دهد، خرابکاری او بیش از اصلاحاتش خواهد بود(همان، ج ۱، ص ۴۴). آیه شریفه «إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا» یعنی: از طرفی بر مسئولین است که کارها را به عنوان یک امانت به اهلسش بسپارند.

گفتنی است از نظر «اخلاق اقتصادی» افرادی که خود را، در کاری توانمند و دارای مسئولیتی شایسته می‌بینند، موظفاند برجستگی‌ها و توانایی‌های خود را یادآور شوند و مسئولیت‌های پیشنهادی را بپذیرند، **رها نگذارن منابع تولید و استفاده بهینه از آنها در مسئولیت‌های اقتصادی**

خداوند، منابع تولیدی و مواد اولیه را تأمین زندگی چون: آب، خاک، دام، معادن و ... را در زمین قرار داده و آن را برای بشر گسترده است، (رحمن، ۱۰) و از طرفی به انسان‌ها قدرت فکری و علمی داده تا بتوانند آن را تسخیر کنند و از آنها خواسته که زمین را آباد سازند تا به معاش و آسایش برسند(هود، ۶۱). باوجود این، شرایع دینی که منابع عظیم تولید در اختیار دارد نباید آنها را به حال خود رها کند، بلکه باید با تدبیر و تلاش و به کمک تجهیزات روزآمد، آن را در قالب فن‌آوری کشاورزی و صنعتی به کار گیرد.

امام صادق(ع) می‌فرماید: «هیچ چیز برای انسان بی‌فایده‌تر از ثروت راکد نیست.» [اروی می‌گوید] گفتم با آن مال چه کند؟ فرمود: «آن را در باغ و بستان و خانه به کار اندازد(لکافی، ج ۵، ص ۹۱).

جامعه بشری برای خود شخصیتی واحد دارد که مالک همه اموال روی زمین است و خداوند زندگی این شخصیت واحد را به وسیله این اموال تأمین می‌کند. پس بر این شخصیت لازم است که آن را در معرض رشد

و ترقی قرار دهد و با کسب و تجارت آن را به جریان اندازد تا به همه مردم کفاف دهد. بدین منظور باید در ارتزاق از آن حد اعتدال و میانه‌روی را پیش گیرد و آن را از ضایع شدن و فساد حفظ کند (طباطبایی ۱۴۱۷ق)

- وجدان کاری

دست پر قدرت آفرینش، گوهر گرانبها و صادقی را در درون آدمی تعبیه کرده که از آن به «وجدان» و «نفس لوامه» تعبیر می‌شود. «وجدان»، آدمی را پس از انجام کار، مورد بازخواست قرار می‌دهد تا سره را از ناسره بازماند. بر کارهای نیکو بیفزاید و از زشتی‌ها دست شوید و منظور از «وجدان کاری»، در کوتاه‌ترین و زیباترین کلام، خوب و دقیق و کامل انجام دادن کار است.

- انضباط داشتن

لزوم نظم و ترتیب در کارها به حدی روشن و بدیهی است که باید گفت، شرط لازم زندگی است و بدون آن، کسی نمی‌تواند نیروی انسانی کارآمدی برای مسئولیت‌ها و فعالیت‌های اجتماعی باشد؛ زیرا در محیط کار جمعی، اگر نظم و قانون حاکم نباشد، هرج و مرج پیش خواهد آمد و در مدت کوتاهی، روحیه و کارایی افراد کاهش خواهد یافت.

• اهمیت و معیارهای اصلی گزینش کارگزاران شایسته

امام علی (ع) درباره اهمیت و برخی ویژگی‌ها و معیارهای اصلی کارگزاران شایسته و نیروی کارآمد انسانی، به مالک اشتر سفارش‌هایی فرمود که خلاصه آن چنین است:

- هریک از تهی‌دستان را بر زمامدار، حقی است به اندازه‌ای که ندی‌اش را سامان دهد و زمامدار، چنان که باید، از عهده آنچه خداوند بر او واجب کرده، برنیاید، جز با کوشش و یاری جستن از خداوند و آماده کردن خویش بر همراهی حق و پایداری در انجام دادن آنچه بر او آسان باشد یا دشوار.

۸ ♦ بر بال فرشتگان

- از میان لشکریان، آن‌را که از نظر تو برای خدا و پیامبر و امام خود، خیرخواه‌تر است، به فرماندهی برگزین؛ کسی که دامنش پاک‌تر و بُردباری‌اش بیشتر است؛ از میان آنان که دیر به خشم آیند، و به پذیرش پوزش، تن دهند و بر ناتوانان رحمت آورند، و در برابر قوی‌دستان، سر فرود نیاورند، و از آن کسان که درشتی، آنان را بر نمی‌انگیزد و ناتوانی، آنان را بر جای نمی‌نشانَد

به آنان که صاحب فتوّت و بزرگ منشی‌اند و از خاندانی پارسایند و از سابقه‌ای نیکو برخوردارند، نزدیک شو ... پس در کارهای آنان، چنان بیندیش که پدر و مادر، نسبت به فرزندان خویش می‌نگرند.

- در کار کارزار، خویش بیندیش و آنان را پس از آزمون، به کار گمار و به میل خود و بدون مشورت، آنان را به کار مگیر که این خودسری و خودرأیی، شایع‌های ختم و خیانت را گرد آورد. چنین افرادی را از میان کسانی که تجربه و حیل دارند و از خاندان‌های شایسته که در مسلمانی قدمتی بیشتر دارند، برگزین؛ آن‌را که آنان، دارای خُلق و خویی گرمی‌ترند و آبرویشان، محفّوظ و طمعشان، کمتر و عاقبت نگریشان، فزون‌تر است.

- در گزینش آنان، تنها به خواست و اطاعت خود و خوش گمانی خود، اعتماد مکن؛ چرا که شخصیت‌ها برای جلب نظر، تمام اران، به آراستن ظاهر و خوش خدمتی می‌پردازند؛ ولی در پسِ آن، نیت نواهی و امانتداری نشانی نیست.

- بر کسی اعتماد کن که نیکوترین اثر را در میان همکاران داشته و به امانتداری، از همه شناخته شده‌تر است که این، نشانه خیرخواهی تو برای آدین خدا و کسانی است که کار آنها را بر عهده گرفته‌ای.

- بر سرِ هریک از کارهای رئیسی بگمار که بزرگی کار، او را ناتوان نسازد و بسیاری‌اش، وی را پریشان نکند (سید رضی ۱۴۱۴ق)

همچنین، محور مدیریت در اسلام، انسان است و هدف اساسی نیز رشد و تعالی ارزش‌های معنوی اوست (بهشتی فرو و نکویی مقدم، ۱۳۸۹) قرآن

کریم بر اهمیت مدیریت منابع انسانی تأکید کرده است و اصولی را در این زمینه بیان کرده است، رویکرد مدیریت اسلامی، مفهوم مدیریت منابع انسانی را در برمیگیرد (الورفی، ۲۰۱۲) اسلام، اثر بزرگی را بر روابط افراد، مدیریت منابع انسانی و مدیریت سازمانی دارد. در اسلام مدیریت منابع انسانی اسلامی فرایند هماهنگی فعالیت‌های افراد براساس قرآن و شریعت است (الورفی، ۲۰۱۲).

امروزه روند اجرای اصول اسلامی افزایش یافته است و بسیاری از سازمان‌های اسلامی در تلاش برای پیاده سازی اصول مدیریت منابع انسانی اسلامی هستند. (الورفی، ۲۰۱۲) در اسلام راهبردهای مدیریت منابع انسانی مبتنی بر اصولی است. این اصول عبارتند از: ۱- عدالت، تمام کارکنان سازمان حقی دارند و باید از ستم در امان باشند، ۲- انتخاب بر مبنای شایستگی ۳- صداقت (الورفی، ۲۰۱۲). اولویت‌های مدیریت منابع انسانی اسلامی شامل رفتار با کارکنان، عدالت، برابری استخدامی و ارتقا است (رحی، ۲۰۱۰).

در اسلام، حقوق شخصی کارکنان عبارت است از فرصت‌های استخدامی برابر، امنیت شغلی، سطح حقوق مشارکت کارکنان در تصمیم‌گیری. همچنین، کارکنان مسلمان باید رعیفه خود را بدون هیچ کاستی و با دقت تمام انجام دهند (هاشیم، ۲۰۰۹). عهدی که کارکنان نسبت به کارفرما نیز عبارت است از: تعهد، وفاداری به سازمان، انجام دادن کار به صورت عالی، بی‌ریایی، اطاعت و ارائه پیشنهاد به سرباست و همکاران (علی، ۲۰۱۰).

• دوران دفاع مقدس

نیروی انسانی نداجا، هر چند تحت تاثیر شرایط سیاسی و اجتماعی پس از انقلاب قرار گرفت، اما با داشتن جوهره و سرشت پاک و تبعیت از ولایت فقیه و مقتدا و رهبر خود و مد نظر قراردادن اصول مدیریت اسلامی منابع انسانی، خیلی زود به خویشتن خود بازگشت و با حضور عاشقانه در میدان رزم، یکی از بزرگترین افتخارات تاریخ نبرد دریایی را رقم زد و

نیروی دریایی دشمن بعضی را در همان ماه های ابتدای جنگ نابود و به قعر دریا رهسپار نمود.

این کتاب، با تشریح روند حرکت نیروی انسانی دریادل نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در زمان جنگ تحمیلی، تلاش دارد تا ضمن بهره گیری از آن، چگونگی دستیابی به رهنمودهای فرماندهی معظم کل قوا در زمان ملاقات فرماندهان نداجا در هفت آذر ۱۳۹۴ یعنی جنگی دست یافتن به «نیروی انسانی صالح، چابک و برخوردار از فکر مدیریت صحیح» در کنار «ایستادگی، عزم راسخ، توکل به خدا و امید به آینده»، رهنمونترین عناصر در رساندن ایران اسلامی به جایگاه بزرگ، تاریخچه مناسب با شأن آن هستند. «را تبیین و به رشته تحریر درآورد. «بر بال فرشتگان»، مصداق عشق و فداکاری و ایثار شهیدانی است که همه دارایی خود را در طبق اخلاص نهاده و تقدیم آرمان های امام و امت اسلامی نمودند، تا این نهال تازه به بار نشسته را با خون خود آبیاری نمایند. بر ما است که با تأسی از راه و روش و منش آنها و همه دلسوختگان این نظام و با بهره گیری از بیانات مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا، مسیری صحیح و درخور شان نیروهای مخلص ترسیم، تا انشا...مورد استفاده مسئولین ذیربط قرار گرفته و ایران اسلامی را به جایگاه اصلی نزدیک تر نماید.